

25. 5. 2004

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Experti nevědí, zda v eurovolbách zvítězí strany či osobnosti

Politologové se nemohou shodnout na tom, zda ve volbách do Evropského parlamentu budou v republice slavit úspěch spíše "zavedené" strany nebo osobnosti. Všichni odborníci, které ČTK oslovila, však počítají s nízkou volební účastí. Nepřekročí podle nich zřejmě hranici 40 procent.

Experti rovněž sdílejí názor, že je jen velmi těžké odhadnout, co lze vlastně od výsledků červnových eurovoleb očekávat. S podobnou událostí nemá totiž země dosud jakoukoliv zkušenost.

"Představa, že osobnosti jsou lepší než strany, je tak strašně zažitá, že existuje asi vyšší možnost, že lidé budou volit, na rozdíl od jiných situací, neparlamentní strany či kandidátky nezávislých," soudí politoložka Vladimíra Dvořáková z pražské Vysoké školy ekonomické. S jejími slovy souhlasí také politolog Tomáš Lebeda, podle něhož budou v eurovolbách více než kdy jindy rozhodovat známé tváře. Bude tedy důležité, kdo je lídrem kandidátní listiny, míní.

Naopak politologové Bohumil Doležal a Rudolf Kučera předpovídají vavříny vítězství velkým politickým stranám. Podle Doležala budou "zavedené" strany prvním a nejdůležitějším faktorem při výběru europoslanců. Teprve ve druhé řadě se budou lidé při volbě řídit osobnostmi. Doležal připomíná, že podle posledního průzkumu veřejného mínění agentury STEM by například koalici Sdružení nezávislých a Evropských demokratů volila pouze 3,4 procenta, a je tudíž možné, že se do Evropského parlamentu nedostane.

"Přitom má v čele kandidátky Josefa Zieleniece, kterého všichni uznávají jako největšího odborníka na Evropskou unii u nás, i když nevím, jestli právem nebo neprávem," uvedl Doležal. Mezi kandidáty této koalice je například i bývalá velvyslankyně v Kuvajtu Jana Hybášková. Naopak kandidátní listina ODS, které průzkum agentury STEM předpovídá zisk až 12 z 24 možných křesel, tvoří až na výjimky lidé známí jen uvnitř této strany.

Také Kučera očekává, že úspěch budou mít spíš velké parlamentní strany. Doufá však, že i tak se do Evropského parlamentu dostane například díky preferenčním hlasům víc osobností a zástupců malých mimoparlamentních stran a hnutí než v jiných volbách.

Podle průzkumů veřejného mínění se chystá v červnu volit kolem 60 procent lidí. To však politologové považují za nemožné. "Bude-li účast nad 40 procent, budu překvapený," říká Doležal. Lidé podle něj nepovažují eurovolby za aktuální záležitost. Stejně jako Lebeda se Doležal domnívá, že volby nejsou atraktivní proto, že lidé neví, k čemu jsou dobré. "O Evropském parlamentu lidé moc neví ani například v Británii a u nás je to ještě horší," říká Lebeda. Připouští ale možnost, že k volbám přijdou ve velkém počtu mladí lidé.

Maximálně čtyřicetiprocentní účast odhaduje Kučera, který rovněž míní, že voliči ani neví, co to Evropský parlament je a jaké má kompetence. Na malém zájmu voličů by mohla ztroskotat nová sdružení a osobnosti a naopak vytěžit strany se "skalním voličským jádrem", jako je ODS, KSČM či KDU-ČSL, upozorňuje Lebeda. Právě občanští demokraté a komunisté se v předvolebních průzkumech těší zatím největší popularitě.

Dvořáková připomíná, že obecně se v eurovolbách projevuje větší váha takzvaných protestních hlasů. To znamená, že lidé mají tendenci volit místo vládních opoziční strany. "Pokud se voleb zúčastní více než 50 procent lidí, budu to považovat za skvělý výsledek," uvedla Dvořáková. Ani ona však přílišný zájem o volby do Evropského parlamentu nepředpokládá.